

اخلاق و رفتار (۲)

(سازمانی - اجتماعی)

گردآوری و تألیف:

دکتر محمد عترت دوست

دکتر محمد نادری

(اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین)

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۷

انتشارات دانشگاه
علوم انتظامی امین

(۲) اخلاق و رفتار
(سازمانی - اجتماعی)

گردآوری و تألیف: دکتر محمد عترت دوست - دکتر محمد نادری

ویراستار علمی: دکتر علی عباسی شوازی

ویراستار ادبی: حمید چاره - جواد اردستانی

چاپ اول: ۱۱۷۷

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

چاپ و صحافی: خیر

نشانی: تهران، ابتدای بزرگراه سید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین،

تلفن: ۴۸۹۳۱۲۶۱

تلفن فروشگاه: ۴۸۹۳۱۷۷۲

حق هرگز چاپ و انتشار محفوظ است. (رومفدا)

سرشناسه	:	عترت دوست، محمد، ۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اخلاق و رفتار (۲): سازمانی و اجتماعی / نویسندگان محمد عترت دوست، محمد نادری.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	:	۲۱۶ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۲۸۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۸۳ - ۱۸۶.
موضوع	:	اخلاق اجتماعی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	:	(Social ethics -- Study and teaching (Higher
موضوع	:	اخلاق اسلامی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	:	(Islamic ethics -- Study and teaching (Higher
شناسه افزوده	:	نادری، محمد، ۱۳۴۰ -
شناسه افزوده	:	دانشگاه علوم انتظامی امین
شناسه افزوده	:	Amin Police University
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۳ الف ۲ ع / ۶۶۵ HM
رده بندی دیویی	:	۳۷۲/۳۰۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲۲۰۲۰۶

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۵	مقدمه
۱۷	فصل اول: اخلاق اجتماعی (۱)
۱۸	درس اول: صداقت
۱۸	صدق
۱۹	صداقت و راستگویی در روایات
۲۰	اقسام صداقت (راستگویی)
۲۳	بالا ترین درجه صحت و راستگویی
۲۳	علامت صدق و راستگویی
۲۵	کذب و دروغ
۲۵	نقش صداقت در پیشبرد مأموریت ها، پلیس
۲۶	چکیده مطالب
۲۷	پرسش های پایان درس
۲۸	درس دوم: پاک دستی، پاک چشمی و پاک دانه ای
۲۸	اجتناب از محارم
۳۰	تشخیص گناهان کبیره و صغیره
۳۲	پاک دستی
۳۳	جلوه های پاک دستی
۳۴	پاک چشمی
۳۶	برخی از آثار چشم پاک
۳۷	برخی از آثار چشم چرانی
۳۸	نگاه به نامحرم از تیرهای شیطان است
۳۹	پاک دامنی
۳۹	اهمیت پاک دامنی

۴۱	آثار پاکدامنی.....
۴۵	چکیده مطالب.....
۴۵	پرسش.....
۴۶	درس سوم: امانت‌داری، وفای به عهد.....
۴۶	بخش اول: امانت‌داری.....
۴۶	معنای لغوی.....
۴۶	معنای اصطلاحی امانت.....
۴۷	ارزش امانت از دیدگاه اسلام.....
۴۷	امانت در آیات.....
۴۸	امانت در روایات.....
۴۹	انواع امانت.....
۵۱	امین کیست؟.....
۵۱	سلامتی روحی و جسمی، اثر امانت در اسلام جامعه.....
۵۲	بخش دوم: وفای به عهد.....
۵۳	اقسام عهد.....
۵۵	چکیده مطالب.....
۵۵	پرسش‌های پایان درس.....
۵۶	درس چهارم: حسن شهرت، حسن معاشرت.....
۵۶	بخش اول: حسن شهرت.....
۵۹	بخش دوم: حسن معاشرت.....
۷۰	چکیده مطالب.....
۷۰	پرسش پایان درس.....
۷۱	درس پنجم: توبی و تبری، پرهیز از ستمگری و ستم‌پذیری.....
۷۱	بخش اول: توبی و تبری در قرآن.....
۷۲	توبی و تبری در روایات.....

۷۴	تبری.....
۷۵	بخش دوم: پرهیز از ستمگری و ستم‌پذیری.....
۷۶	پرهیز از ستمگری.....
۷۸	پرهیز از ستم‌پذیری.....
۸۰	راه‌های مقابله با ستمگری و ستم‌پذیری.....
۸۱	چکیده مطالب.....
۸۱	پرسش‌های پایان درس.....
۸۲	نکته حاصل اول.....

فصل دوم: اخلاق اجتماعی (۲)..... ۸۵

درس ششم: اخوت و برادری دینی، مردم‌داری..... ۸۶

۸۶	بخش اول: اخوت و برادری دینی.....
۸۷	بهترین برادران.....
۸۸	الزامات برادری.....
۹۱	بخش دوم: مردم‌داری.....
۹۲	ضرورت مردم‌داری در ناجا.....
۹۴	توجه به شخصیت مردم، عزت ناجا.....
۹۴	قرآن و رفق و مدارا.....
۹۶	اشکال مختلف مدارا.....
۹۶	دلسوزی و مهربانی با مردم.....
۹۷	حسن خلق و خوش‌رویی با مردم.....
۹۸	کارگشایی و رفع حاجت مؤمنین.....
۹۸	زیبا سخن گفتن با مردم.....
۹۹	نرم‌گویی با مردم.....
۹۹	چکیده مطالب.....
۱۰۰	پرسش‌های پایان درس.....

۱۰۱	درس هفتم: مشورت، تعاون و همکاری
۱۰۱	بخش اول: مشورت
۱۰۱	اهمیت مشورت
۱۰۲	گستره مشورت
۱۰۴	ویژگی های مشاور
۱۰۵	بخش دوم: تعاون و همکاری
۱۰۵	مفهوم تعاون
۱۰۶	انواع تعاون
۱۰۷	تشویق و تنبیذ
۱۰۹	فواید و مزایای مشورت
۱۰۹	ویژگی های تشویق
۱۱۱	چکیده مطالب
۱۱۲	پرسش های پایان درس
۱۱۳	درس هشتم: حفظ حرمت انسان
۱۱۴	حرمت جان انسان
۱۱۵	حرمت مال انسان
۱۱۵	حرمت آبروی انسان
۱۱۹	چکیده مطالب
۱۱۹	پرسش
۱۲۰	درس نهم: امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۰	معروف و منکر
۱۲۰	اهمیت امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۱	کیفر کسانی که امر به معروف و نهی از منکر را انجام نمی دهند
۱۲۳	اقسام امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۳	شرایط امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۴	مراتب امر به معروف و نهی از منکر

۱۲۵	ترک معاشرت با نزدیکان به منظور امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۶	مصادیق معروف و منکر در نیروی انتظامی
۱۳۷	چکیده مطالب
۱۳۷	پرسش‌های پایان درس
۱۳۸	خلاصه فصل دوم
۱۴۱	فصل سوم: اخلاق سازمانی (۱)
۱۴۲	درس دوم: رازداری، رعایت اصول حفاظتی و امنیتی
۱۴۲	بخش اول: رازداری
۱۴۲	مفهوم رازداری
۱۴۳	اقسام افشای سر
۱۴۵	افشای سر مسلمین
۱۴۵	نکوهش افشای سر در شرع
۱۴۶	ریشه‌های درونی افشای سر
۱۴۹	پیامدهای منفی افشای سر
۱۴۹	راه‌های درمان افشای سر
۱۵۰	رازداری و امنیت خانواده و جامعه
۱۵۱	رازداری عامل مقاومت و وفاداری
۱۵۲	رازداری عامل حفظ سرمایه خانواده و جامعه
۱۵۳	بخش دوم: رعایت اصول حفاظتی و امنیتی
۱۵۳	۱. هوشیاری
۱۵۴	۲. رازداری سازمانی
۱۵۴	۳. حساسیت در برابر توطئه‌های دشمن
۱۵۵	۴. پرهیز از ارتباط غیر مجاز با بیگانگان و دشمنان
۱۵۵	چکیده مطالب
۱۵۶	پرسش‌های پایان درس

درس دهم: اهتمام به حفظ بیت المال، حفظ شئون شغلی.....	۱۵۷
بخش اول: اهتمام به حفظ بیت المال.....	۱۵۷
استفاده از کاغذ بیت المال.....	۱۵۹
وجوب رد اموال دولتی.....	۱۵۹
سیره امام خمینی (ره) در مصرف بیت المال.....	۱۵۹
بخش دوم: حفظ شئون شغلی.....	۱۶۱
قداس کار پلیس.....	۱۶۱
روایات مختلف حفظ شئون شغلی پلیس.....	۱۶۲
۱. روایات.....	۱۶۴
۲. فقه.....	۱۶۵
۳. قانون.....	۱۶۵
چکیده مطالب.....	۱۶۶
پرسش های پایان درس.....	۱۶۶
درس یازدهم: پرهیز از امتیاز طلبی.....	۱۶۷
یکسان بودن همه انسان ها.....	۱۶۷
سیره معصومان (ع) در اجتناب از ویژه خواری.....	۱۶۸
ویژه خواری و انحصار طلبی مانع اقتصاد سالم و قوام بخش.....	۱۶۹
رانت اقتصادی، خیانت و ظلمی بزرگ.....	۱۶۹
عوامل ویژه خواری.....	۱۷۱
آثار پدیده زشت و مجرمانه ویژه خواری.....	۱۷۲
پرهیز از امتیاز طلبی در پلیس.....	۱۷۵
چکیده مطالب.....	۱۷۵
پرسش های پایان درس.....	۱۷۶
خلاصه فصل سوم.....	۱۷۷
فصل چهارم: اخلاق سازمانی (۲).....	۱۷۹

درس دوازدهم: نظم و انضباط ۱۸۰

تعریف نظم و انضباط ۱۸۰

اهمیت نظم و انضباط ۱۸۰

انضباط در نیرو ۱۸۱

نمونه‌هایی از نظم در حکومت پیامبر اسلام (ص) ۱۸۳

آثار نظم ۱۸۴

آثار بی‌نظمی ۱۸۵

حکایت طالب ۱۸۷

پرسش‌های پایان درس ۱۸۷

درس سیزدهم: تعصب و قوم‌گرایی، قانون‌گرایی ۱۸۸

بخش اول: پرهیز از تعصب و قوم‌گرایی ۱۸۸

مفهوم تعصب ۱۸۸

تعصب مذموم ۱۹۰

بخش دوم: قانون‌مداری ۱۹۲

پیوستگی ایمان و قانون ۱۹۳

کارکرد قانون ۱۹۵

آثار رعایت قانون ۱۹۵

پیامدهای بی‌قانونی ۱۹۶

چکیده مطالب ۱۹۶

پرسش‌های پایان درس ۱۹۶

درس چهاردهم: وجدان‌کاری، مسئولیت‌پذیری (تکلیف‌گرایی) ۱۹۷

بخش اول: وجدان‌کاری ۱۹۷

اصول وجدان‌کاری ۱۹۹

بخش دوم: مسئولیت‌پذیری ۲۰۰

گستره مسئولیت ۲۰۱

مسئولیت در قبال جامعه ۲۰۴

۲۰۵.....چکیده مطالب

۲۰۶.....پرسش‌های پایان درس

۲۰۷.....خلاصه فصل چهارم

۲۱۰.....منابع

www.ketab.ir

مقدمه

بی‌گمان، هر نظام تربیتی از اهداف شایسته‌ای برخوردار است که برای رسیدن به آنها احکام و دستوراتی را معین کرده است؛ شناخت صحیح این احکام و دستورات هدف نهایی نظام اخلاق را آشکار می‌کند و فرد را از درافتادن در دام انحرافات از مسیر تعالی مصون می‌سازد. در این میان، اسلام به‌عنوان کامل‌ترین دین، بهترین و نزدیک‌ترین مسیر را برای نیل به کمال انسانی و بشریت معرفی کرده است؛ تا جایی که می‌توان ادعا کرد نظام تربیتی اسلام کامل‌ترین، بهترین و پویاترین نظام تربیتی در بین همه نظام‌های تربیتی رایج در دنیاست که تک‌تک بخش‌های آن، به نوعی در ارتباط کامل و هماهنگ با یکدیگر هستند. برای نمونه، نظام اخلاقی ارائه شده در اسلام، در هدف نهایی، با نظام عقیدتی، سیاسی، اقتصادی و غیره این مکتب سازگار است و هیچ قانون اقتصادی، فرمان نظامی یا دستور سیاسی در اسلام وجود ندارد که با هدف نهایی نظام اخلاقی آن در تضاد قرار گیرد. این امر نشان‌دهنده پیچیدگی‌ها و ظرایف نظام اخلاقی در اسلام است که از اهمیت شناخت و التزام به آن در نیل به کمال حکایت می‌کند.

بر این اساس، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که بی‌شک یکی از مظهر اقتدار ملی و خدمت‌رسانی در نظام اسلامی به شمار می‌رود، موظف است در حوزه شناخت و پاس‌داشت ارزش‌های اخلاقی نیز به الگویی شایسته برای آحاد جامعه مبدل شود و در مأموریت‌های متنوع و گسترده خود نماد کامل تخلق به اخلاق اسلامی باشد. در این میان، نقش دانشگاه علوم انتظامی امین به‌عنوان دروازه ورود نیروهای انسانی به جریان قدرتمند نیروی انتظامی، در زمینه مسلح ساختن نیروها به سلاح اخلاق، ایمان و ارزش‌های اسلامی، از دیرباز تاکنون، نقش بی‌بدیل و انکارناپذیر بوده است. از این رو، بی‌تردید، تألیف کتاب‌های دینی به تناسب پیشرفت علوم روز و سازگار کردن آن با مقتضیات نیرو از

اهمیتی بسیار برخوردار است. در این زمینه، شایسته است از بازنگری در کتب اخلاق اسلامی که بر اساس شاخص‌های تعیین شده در کمیسیون تربیت دینی و انقلابی دانشگاه به ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی و سازمانی پرداخته و نیروهای جوان انتظامی را در آراسته شدن به زیور اخلاق اسلامی یاری می‌رساند، قدردانی شود. امید است تلاش‌های صادقانه و خالصانه آن نهاد محترم در تدوین و تألیف کتاب‌های مفید در حوزه علوم دینی و اندیشه اسلامی، روز به روز فزونی یافته و بر توفیقات دست‌اندرکاران آن افزوده شود.

و من الله التوفیق

ابوتراب بهرامی

رئیس سازمان تأیید و اعتبارات سیاسی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران